

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, доцента Воліка Вячеслава Вікторовича на дисертаційне дослідження Моїсєєва Михайла Сергійовича «Адміністративно-правовий статус Державного бюро розслідувань України», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Розвиток України як соціальної та правової держави вимагає проведення ряду адміністративних реформ. Вказані реформи не оминають і правоохоронні органи, оскільки виклики часу ставлять перед ними нові завдання. Одним із аспектів реформи правоохоронних органів стало утворення Державного бюро розслідувань України, яке відповідно до законодавства наділено низкою повноважень щодо протидії та боротьби зі злочинами, суб'єктами яких є військовослужбовців, правоохоронці, судді, посадові особи органів державної влади та місцевого самоврядування, крім тих, що підслідні Національному антикорупційному бюро України. Це пов'язано в першу чергу з тим, що скоєння зазначеними суб'єктами злочинів суттєво стримує розвитку держави, знижує ефективність здійснених реформ тощо. Відповідно доцільним є вивчення адміністративно-правового статусу Державного бюро розслідувань України як нової правоохоронної структури створеної з метою мінімізації таких видів злочинів у державі. А це в свою чергу пояснює актуальність дослідження Моїсєєва Михайла Сергійовича.

Варто також зазначити, що дисертантом не лише досліджено сучасний адміністративно-правовий статус, Державного бюро розслідувань України, а й запропоновано напрямки удосконалення адміністративного законодавства, що регламентує здійснення покладених на нього повноважень.

Новизна наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційне дослідження має ознаки наукової новизни та практичної значущості. Зокрема, наукова новизна

одержаних результатів полягає в тому, що за характером розглянутих питань дисертація є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання і на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу положень національного законодавства визначити сутність та особливості адміністративно-правового статусу Державного бюро розслідувань та виробити авторське бачення напрямків його вдосконалення. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків та положень, запропонованих особисто здобувачем.

Загальна структура роботи в цілому є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження.

Методологічною основою дисертаційного дослідження є сукупність методів і прийомів наукового пізнання. Їх застосування характеризується системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їхнього соціального змісту і юридичної форми, здійснити системний аналіз адміністративно-правового статусу Державного бюро розслідування України.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами та темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року, а також у межах плану науково-дослідної роботи Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Система критеріїв зовнішнього моніторингу діяльності єдиного правоохоронного органу у сфері забезпечення фінансової та економічної безпеки держави» (номер державної реєстрації 0118U003575).

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання і на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу положень національного законодавства визначити сутність та

особливості адміністративно-правового статусу ДБР та виробити авторське бачення напрямків його вдосконалення, обґрунтувати низку нових теоретичних положень і висновків, надати практичні рекомендації та пропозиції з досліджуваних питань.

До вагомих результатів дисертаційного дослідження Моїсеєва М.С., які відрізняються науковою новизною, можна віднести:

- вперше надано визначення поняття «адміністративно-правове регулювання діяльності ДБР» як впорядкування за допомогою адміністративно-правових норм суспільних відносин, які виникають, змінюються та припиняються у зв'язку зі створенням та діяльністю ДБР, з метою забезпечення належних правових, фінансових, технічних та інших умов для ефективного виконання останнім покладених на нього завдань щодо запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття кримінальних правопорушень, віднесених до їх підслідності;

- виділено особливості адміністративно-правового регулювання діяльності ДБР, а також класифіковано джерела такого регулювання;

- запропоновано для удосконалення адміністративно-правового статусу ДБР: 1) надати ДБР статус правоохоронного органу; 2) доповнити визначені у ст. 3 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 р. принципи організації та діяльності ДБР принципом взаємодії ДБР з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, громадянами та їх об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями; 3) надати співробітникам ДБР повноваження складати протокол про адміністративне правопорушення; 4) розробити і затвердити фахову програму підготовки, підвищення кваліфікації співробітників ДБР; 5) закріпити у ст. 21 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 р. види юридичної відповідальності співробітників ДБР; 6) зобов'язати керівництво ДБР щороку подавати план діяльності ДБР.

Аналізуючи дисертаційне дослідження Моїсеєва Михайла Сергійович варто зазначити, що подальшого розвитку набули: періодизація процесу

становлення та розвитку ДБР; визначення функцій ДБР, що здійснюються останнім з метою реалізації правоохоронної функції держави через запобігання, виявлення, припинення, розслідування, розкриття кримінальних правопорушень, віднесених кримінальним процесуальним законом до його підслідності; дослідження особливостей та недоліків юридичних гарантій ДБР, зокрема частково формальний характер гарантій незалежності ДБР через суперечності в законодавстві, що регламентує його діяльність.

Вказане є безперечним свідченням новизни наукових досліджень. Варто також зазначити, що дисертантом не лише проаналізовано положення законів та підзаконних актів, які регламентують адміністративно-правовий статус ДБР, але й сформульовано пропозиції щодо їх вдосконалення. Отже, тема наукового дослідження Моїсєєва Михайла Сергійовича зважаючи на потреби адміністративно-правової науки містить нові висновки, положення та рекомендації.

Наукові положення, рекомендації і висновки дисертаційного дослідження проведеного Моїсєєвим Михайлом Сергійовичем, мають достатній рівень обґрунтованості і достовірності, оскільки для їх формулювання дисертантом використано зарубіжний досвід організації і діяльності органів із протидії та боротьби з високопосадовою й організованою злочинністю. У ході виконання дослідження автором використано 242 наукових і нормативних джерел.

Отримані дисертантом висновки та пропозиції обумовлені правильною постановкою мети та завдань дисертаційної роботи, а також чітким визначенням об'єкта та предмета дослідження.

Для досягнення мети і завдань дослідження автором використано достатню кількість як загальнонаукових так і спеціальних методів: історичний метод (підрозділ 1.1); логіко-семантичний метод (підрозділи 1.3, 2.1); порівняльно-правовий метод (підрозділи 1.2, 2.1, 3.1, 3.2); системно-структурний метод (підрозділ 1.3, 2.1); гносеологічний метод (підрозділи 2.2–2.5), що загалом свідчить про рівень підготовки дисертанта.

Структура дослідження і повнота апробації. Дисертаційне дослідження складається з трьох розділів, кожен з яких як і праця загалом оформлені відповідно до вимог, що до них пред'являються. Виклад інформації є послідовним та логічно завершеним. Дисертантом зроблено відповідні висновки та визначено необхідні дефініції. Одержані автором результати дисертаційного дослідження мають достатній рівень апробації, а їх наукове та практичне значення підтверджується відповідними актами впровадження.

Перший розділ дисертації автором присвячено вивченню генези становлення ДБР, визначенню місця ДБР в системі правоохоронних органів держави, а також з'ясуванню сутності та особливостей адміністративно-правового регулювання діяльності ДБР. Відповідно дисертантом виділено етапи становлення ДБР, з'ясовано, що ДБР властиві ознаки правоохоронного органу, зокрема, державно-владний, підзаконний, правозастосовний характер діяльності; право на застосування державного примусу; матеріально-технічне й кадрове забезпечення; спеціальний порядок відбору та призначення кадрів; виконання спеціальних завдань, запропоновано визначення поняття «адміністративно-правове регулювання діяльності ДБР», класифіковано джерела адміністративно-правового регулювання діяльності ДБР.

У другому розділі дисертаційного дослідження дисертантом розкрито зміст адміністративно-правового статусу ДБР, зокрема сформульовано поняття та виділено особливості адміністративно-правового статусу ДБР, досліджено принципи організації і діяльності ДБР, з'ясовано специфіку повноважень, організаційної структури, юридичних гарантій та юридичної відповідальності ДБР.

Третій розділ дисертації присвячений узагальненню зарубіжного досвіду організації та діяльності органів з протидії та боротьби з високопосадовою та організованою злочинністю, формулюванню пропозицій щодо напрямків удосконалення адміністративно-правового статусу ДБР.

Вище вказане підтверджує цілісний, системний характер наукового дослідження Моїсеєва Михайла Сергійовича та загалом належний рівень зроблених ним наукових узагальнень, висновків, пропозицій і рекомендацій.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів.

Дисертаційна робота Моїсеєва М.С. являється вагомим внеском в удосконаленні адміністративно-правового статусу Державного бюро розслідування України. Викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані у науково-дослідній сфері – як основа для розробки подальших напрямків удосконалення адміністративно-правового статусу ДБР; правотворчості – під час опрацювання змін і доповнень до нормативно-правових актів, а також прийняття нових законів та підзаконних актів, якими регламентується адміністративно-правовий статус ДБР; освітньому процесі – під час підготовки монографій, методичних рекомендацій, підручників, навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право» й «Судові та правоохоронні органи», які вже використовують під час викладання лекційного матеріалу й проведення семінарських занять із зазначених дисциплін у Сумському державному університеті.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації.

Попри загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Моїсеєва М.С. варто звернути увагу на виявлені дискусійні положення:

1. У підрозділі 2.3 дисертаційного дослідження розкриваються повноваження ДБР, однак досить обмежено розглянуто повноваження бюро з розслідування військових злочинів, що є важливим зважаючи на те, що чимало науковців на сьогодні підтримують позицію відповідно до якої доцільно позбавити ДБР цих повноважень. А тому слід було б викласти авторське бачення зазначеної пропозиції.

2. Розглядаючи юридичну відповідальність ДБР (с. 150–153) дисертант зазначає, що застосування дисциплінарних стягнень до співробітників ДБР відповідно до закону вирішує Дисциплінарна комісія, яка на сьогодні не

утворена. Зважаючи на це порушення співробітниками ДБР службової дисципліни залишаються безкарними. А тому доцільно було б у дисертації запропонувати альтернативний варіант забезпечення притягнення співробітників ДБР до дисциплінарної відповідальності.

3. На сторінці 187 дисертантом сформульовано пропозицію розробити та затвердити фахову програму підготовки і підвищення кваліфікації співробітників ДБР, для чого доцільно звернути увагу на позитивний досвід Польщі, США із зазначеного питання, разом з тим не розкритим залишається питання навчального закладу, який здійснюватиме підготовку та підвищення кваліфікації співробітників ДБР.

4. Розкриваючи особливості юридичних гарантій діяльності ДБР (с. 135–145) дисертант зазначає, що однією із гарантій незалежності ДБР від незаконного втручання у його діяльність є належна оплата праці та соціальні гарантії працівників бюро. Однак зміст зазначеної гарантії в дисертаційному дослідженні не розкривається.

5. Розглядаючи напрямки удосконалення адміністративно-правового статусу ДБР (с. 175–188) дисертанту доцільно було б звернути увагу на механізм запобігання корупції серед співробітників ДБР, оскільки на сьогодні корупція є однією з нагальних проблем в державі, а відповідно корумпованість кадрового складу ДБР зведе нанівець будь-які результати його діяльності.

Вказані недоліки не є визначальними для позитивного відгуку на дисертаційне дослідження і стануть основою для дискусії під час захисту дисертації.

Висновок. Дисертація «Адміністративно-правовий статус Державного бюро розслідувань України», є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукову

проблему, визначену її назвою, відповідає вимогам п. 11 Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», а її автор – Моїсєєв Михайло Сергійович заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07: адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

професор кафедри права та публічного
адміністрування,
Маріупольського державного університету,
доктор юридичних наук, доцент

В.В. Волік

*Особистий підпис В.В. Воліка
засвідчує*

Офіційний секретар МДУ

М.М. Трапова

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
13 жовтня 2019